

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1997/1

KARAR NO : 1997/23

ÖZET : 2247 sayılı Yasanın değişik 24. maddesinde hüküm uyuşmazlığı iç öngörülen "kararlar arasındaki çeli ki yüzünden hakkın yerine getirilme sinin olanaksız bulunması" koşulu ge çekleşmemiş olduğundan, bu yoldaki başvurunun reddi gerektiği hk.

K A R A R

Hüküm Uyuşmazlığının Giderilmesini İsteyen: TARIŞ;

Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri Genel Müdürlüğü-İZMİR

Vekili : Av. Oktay Odabaşı

Karşı taraf: 1) Nazmiye Diker

2) Ferdun Aktaş

Vekilleri : Av. Erol Özcan, Av. Damla Argun

O L A Y :1) Pamuk Tarım Satış Kooperatifleri Birliği'nde Per- sonel Müdür Yardımcısı olarak görev yapan Nazmiye Diker'in, Birlik Yöneti Kurulunca 12.3.1992 tarih ve 10 sayı ile emekliliğini doldurduğu nedeniyle hizmet ilişkisinin sona erdirilmesi yolunda alınan karar Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca onaylanmıştır.

Nazmiye Diker tarafından, hizmet ilişkisinin sona erdirilmesine ilişkin 28.10.1992 günlü, 3/6817 sayılı Genel Müdürlük işleminin iptali ve işten ayrıldığı 3.11.1992 tarihinden itibaren tüm parasal haklarının yasal faiziyle birlikte ödenmesine hükmedilmesi istemiyle Sanayi ve Tica- ret Bakanlığı ile TARIŞ Genel Müdürlüğüne karşı idari yargı yerine dava açılmıştır.

Danıştay Onikinci Dairesinin 13.5.1996 günlü, E.95/2301,K.96/172 sayılı kararıyla onanarak kesinleşen İzmir 2. İdare Mahkemesinin 2.11.199 günlü, E.92/1513,K.93/789 sayılı kararıyla; 3186 sayılı Tarım Satış Koope ratifleri ve Birliklerinin Kuruluşu Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun 11. maddesinde, birliklerde ve bağlı kooperatiflerde müdür ve imzaya yetkili diğer personelin, genel müdürün teklifi ve yönetim kurulunun kararı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının onayı ile atanacağına, görevden alınmada atamadaki usul ve esasların uygulanma- cağının kurala bağlandığı; davalı idarece; hizmetin aksaması sonucunu do- ğuran davacının bilgi, beceri veya çalışma veriminin düşüklüğü gibi somut herhangi bir nedenin belirtilmediğinin anlaşılması karşısında, hukuken geçerli objektif bir nedene dayanmadan salt emeklilik süresinin dolduğu nedeniyle tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlem~~in~~ iptal edilmiş, açıkta geçen süreye ilişkin maaş ve di- ğer parasal haklarının davalı idarece hesaplanarak davacıya ödenmesine hükmedilmiştir.

2) Üzüm Tarım Satış Kooperatifleri Birliğinde Ürün Müdür Yardım- cısı olarak görev yapan Ferdun Aktaş'ın, Birlik Yönetim Kurulun'ca 3.3.1992 tarih ve 9 sayı ile emekliliğini doldurduğu nedeniyle hizmet ilişkisinin

sona erdirilmesi yolunda alınan karar Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca onaylanmıştır.

Ferdun Aktaş tarafından, hizmet ilişkisinin sona erdirilmesine ilişkin 28.10.1992 günlü, 3/6834 sayılı işlemin iptali istemiyle, TARIŞ Genel Müdürlüğüne karşı açılan davada İzmir 3. İdare Mahkemesince verilen 6.4.1993 günlü, E.92/1544 sayılı yürütmenin durdurulması kararı üzerine adı geçen 16.8.1993 tarihinde görevine iade edilmiş; bilahare, anılan Mahkeme 20.10.1993 gün ve K.93/932 sayılı ile dava konusu işlemin iptaline karar vermiş; bu defa, hizmetinden yeterince yarar sağlanmadığı nedeniyle iş akdinin sona erdirilmesi yolunda tesis edilen 23.9.1994 günlü, 3/1664 sayılı işlemin iptali istemiyle TARIŞ Genel Müdürlüğüne karşı açılan davada da, yine İzmir 3. İdare Mahkemesince verilen 17.3.1994 günlü, E.94/587 sayılı yürütmenin durdurulması kararı üzerine, 26.4.1994 tarihinde yeniden görevine iade edilmiş; ancak, davacı her iki işlem nedeniyle açıkta kaldığı sürelerle ilişkin maaş ve diğer parasal haklarının verilmesi için 26.1.1994 ve 28.4.1995 tarihlerinde başvuruda bulunmuş ise de, kendisine herhangi bir ödeme yapılmamıştır.

Davacı, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, açıkta kaldığı sürelerle ilişkin maaş ve diğer parasal hakları karşılığı 259.190.250.- liranın faiziyle birlikte ödenmesine hükmedilmesi istemiyle TARIŞ Üzüm Tarım Satış Kooperatifleri Birliğine karşı 15.8.1995 tarihinde adli yargı yerine dava açmıştır.

Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin, 23.5.1996 günlü, E.95/38185, K.96/11424 sayılı kararıyla onanarak kesinleşen İzmir 3. İş Mahkemesinin 27.11.1995 günlü, E.95/588, K.95/1171 sayılı kararıyla; işçi olarak çalışmakta iken işverence iş akdinin feshedilmesi üzerine idare mahkemesi kararı gereğince işine iade edilen, daha sonra yeniden iş akdinin feshedilmesi üzerine mahkeme kararı gereğince yeniden işe başlatılan davacının, iki dönem halinde boşta kaldığı ve çalışmadığı süreler için ücret izin ücreti ve sosyal hak talep ettiğinin görüldüğü; bir işçinin idare mahkemesince işe iadesine karar verilip verilemeyeceği veya bu kararın doğru olup olmadığı hususunun burada tartışma konusu yapılmadığı; ancak İş Hukukunda, çalışmayıp da ücret, izin ücreti ve sosyal ödemelere hak kazanma durum ve şartlarının belli olduğu; buna göre, kural olarak, bir işçinin çalışmadığı sürelerin ücretini, izin ücretini ve sosyal haklarını istemeyeceği ve idare mahkemesince işe iadesine karar verilmesinin de bu durumu değiştirmeyeceği gerekçesiyle dava reddedilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesinden İstek:

Tariş Genel Müdürlüğü; Nazmiye Diker hakkındaki, hizmet akdinin sona erdirilmesine ilişkin işlemin iptali ile açıkta geçen süreye ilişkin ücret ve diğer parasal haklarının tazmini yolunda verilen ve

Danıştayca onanarak kesinleşen İzmir 2. İdare Mahkemesi kararı ile Feridun Aktaş hakkındaki, mahkeme kararı ile yeniden işe alınan işçinin iş akdinin feshedilmesi nedeniyle açıkta kaldığı sürelerle ilişkin ücret ve diğer sosyal haklarının ödenmesine hükmedilmesi istemiyle açtığı davanın reddi yolunda verilen ve Yargıtay'ca onanarak kesinleşen İzmir 3. İş Mahkemesi kararı arasında "yargı kararı gereğince işe iade edilenlerin açtığı davada geçen süreye ilişkin ücretlerini almaya hak kazanıp kazanamayacakları konusunda meydana geldiğini ileri sürdüğü hüküm uyumsuzluğunun giderilmesini istemektedir.

TARİŞ, Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri Genel Müdürlüğü'nün yukarıda belirtilen istemi içeren ve 12.12.1996 tarihinde kayda giren dilekçesi üzerine İzmir 3. İş Mahkemesinin 1995/588 sayılı dosyası Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Selçuk Tüzün'ün Başkanlığında, Üyeler: O.Hulusi Mustafaoğlu, Ülkü Aydın, Nursel Aymakoğlu, Dr. Erol Alpar, Ertuğrul Taka ve Halit Karabulut'un katılımlarıyla yapılan 2.6.1997 günlü toplantısında, Raportör-Hakim İsa Yeğenoğlu'nun başvurunun reddi gerekeceği yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ile Danıştay Başsavcısının başvurunun reddi gerektiğine ilişkin düşünce yazıları okunduktan; anılan Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Erdoğan Güneş ile Danıştay Savcısı Sinan Yörükoğlu'nun yazılı düşünceler doğrultusunda açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş Ve İşleyişi Hakkında Kanunun 2592 sayılı Kanunla değişik 24. maddesinin birinci fıkrasında "İnci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyumsuzluğunun varlığı kabul edilir." hükmü yer almaktadır.

Anılan hükme göre, hüküm uyumsuzluğunun varlığı için:

- a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,
- b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,
- c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,
- d) Kararlarda konunun esasının hükme bağlanması,
- e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyumsuzluğunun bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinden, ortada adli ve idari yargı yerlerince verilmiş kararlar bulunduğu konusu ve dava sebeplerinin aynı olduğu; hernekadar, idari yargı yerine açılan davada Tarış Genel Müdürlüğünün yanısıra Sanayi ve Ticaret Bakanlığı da davalı olarak yer almasına karşılık, adli yargı yerine açılan dava da Tarış Üzüm Satış Kooperatifleri Birliği davalı konumunda bulunmakta ise de, her iki davada da ilamın infazı ile yükümlü olan Tarış Genel Müdürlüğünün aynı taraf olma koşulunu yerine getirdiğinin kabulü gerekeceği; söz konusu kararların temyiz incelemesinden geçerek kesinleştiği ve her iki kararın konunun esasının hükme bağlandığı anlaşılmakta olup, böylece hüküm uyumsuzluğunun varlığı için aranan ilk dört koşulun gerçekleştiği görülmektedir.

Olayda, davacıları farklı olan kişiler hakkında verilen kararlar arasındaki çelişki nedeniyle "hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması" koşulunun gerçekleşip gerçekleşmediğine gelince:

Anılan 24. madde ile, iki ayrı yargı merciinden verilen çelişik kararlar nedeniyle bir kimsenin hakkının yerine getirilmesinin olanaksız bulunması halinde Uyuşmazlık Mahkemesi'nce bu çelişkinin giderilmesi yoluyla, o kimse hakkında bir çözüme ulaşılması amaçlanmakta olup, bu suretle verilecek kararın uyuşmazlıkla ilgisi bulunmayan özel ve tüzel kişileri etkilememesi gerekmektedir.

Diğer bir anlatımla "hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması" durumu; davacı yönünden sübjektif bir nitelik taşımakta ve yargı kararı ile kendisine tanınmış bir hakkın yerine getirilmemesi söz konusu iken, başvuruda bulunan davalı idare yönünden, ilamı yerine getirmekle yükümlü olması bakımından objektif bir nitelik taşımakta ve davacıya yargı kararı ile tanınmış olan bir hakkın idarece yerine getirilmesinin olanaksızlığını ifade etmektedir.

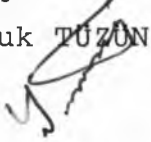
Bilindiği üzere, mahkeme kararı, kural olarak, davanın taraflarını bağlar ve bunlar için kesin hüküm sonucunu doğurur. Ancak, verilen karar üçüncü kişileri bağlamaz.

Buna göre, adli yargı yerince davanın reddi yolunda verilen hükmün, idari yargı yerince iptal kararına bağlı olarak idarenin tazminatla yükümlü tutulması yolunda verilen hüküm üzerinde herhangi bir etkisi bulunmamakta olup, Ferdun Aktaş hakkında ret ile sonuçlanan davada üçüncü kişi konumunda olan Nazmiye Diker hakkında tazminata ilişkin hükmün davalı idarece yerine getirilmesine hukuken engel teşkil eden bir durumdan söz etmek olanaksızdır.

Belirtilen duruma göre ve olayda hüküm uyumsuzluğunun varlığı için aranan "hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması" koşulunun gerçekleşmemiş olması karşısında, 2247 sayılı Yasanın değişik 24. maddesinde uygun bulunmayan başvurunun reddi gerekmektedir.

SONUÇ : Adli ve idari yargı mercilerince verilen kesinleşmiş ve görevle ilgili olmayan kararlar arasında 2247 sayılı Yasanın 2592 sayılı Yasayla değişik 24. maddesinde hüküm uyumsuzluğunun varlığı için öngörülen koşulların tümü gerçekleşmediğinden, başvurunun aynı Yasanın 1. ve 24. maddeleri uyarınca reddine, 2.6.1997 tarihinde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

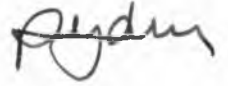
Başkan
Selçuk TUZUN

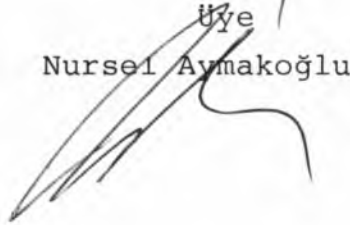
Üye
O.Hulusi Mustafaoglu

Üye
Ülkü Aydın

Üye
Nurset Aymakoğlu

Üye
Dr.Erol Alpar

Üye
Ertuğrul Taka

Üye
Halit Karabulut

Bu kararın Resmi gazete'de
yayını uygulanır.

Başkan

AK